

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. Сковороди

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧОГО ФАКУЛЬТЕТУ**

Матеріали I Міжуніверситетської науково-
практичної конференції студентів, магістрантів
«Актуальні питання природничої науки та освіти»

20 квітня 2017 року

Випуск 10

Харків
2017

Розділ 4. ЗООЛОГІЯ

Іваненко А. С.

**ДОСЛІДЖЕННЯ МІКРОФЛОРИ РОТОВОЇ ПОРОЖНИНИ
СТУДЕНТІВ ХНПУ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ ТА ЇЇ ПРОФІЛАКТИКА**

*Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди
Науковий керівник – к.б.н. Ликова І. О.*

Індивідуальна гігієна ротової порожнини – це система профілактичних заходів, які спрямовані на оздоровлення органів і тканин ротової порожнини. Здебільшого мікрофлора ротової порожнини людини представлена сапрофітами, які заселяються з перших днів життя немовляти. Домінуючими серед бактерій є стрептококи, які складають 30 - 60 % всієї мікрофлори ротоглотки, і які мають певну місцеспецифічність, наприклад, для епітелію щік тропним є *Streptococcus mitior*, для сосочків язика – *Streptococcus salivarius*, для поверхні зубів – *Streptococcus sanguis* та *Streptococcus mutans*.

До ротової порожнини мікроорганізми потрапляють з їжею, водою та з повітрям. Сприятливі умови для їх розвитку створюються завдяки наявності в ротовій порожнині складок слизової оболонки, міжзубних проміжків, ясневих карманів та інших утворень, в яких затримуються залишки їжі. Наявність слини, яка містить ферменти, що гідролізують вуглеводи, також сприяє швидкому розвитку мікрофлори.

Ослаблений імунітет, незадовільний стан зубів та ясен, шкідливі звички, хронічні тонзиліти та розлади в роботі органів травлення збільшують кількість патогенних мікроорганізмів та призводять до появи неприємного запаху з ротової порожнини, появи стоматиту, надмірного формування зубного нальоту та захворювань зубів і ясен.

Як показують дослідження останніх років, рівень стоматологічних захворювань серед студентів та молоді щороку збільшується. Причинами цих явищ є еколого-економічна ситуація, складнощі періоду адаптації (стрес, зміна звичного способу життя, неякісне харчування) та нестача просвітницької роботи зі студентами.

Метою даної роботи було дослідити мікрофлору ротової порожнини студентів ХНПУ імені Г.С. Сковороди, які мають проблеми неприємного запаху з ротової порожнини і кровоточивість ясен, провести ряд заходів по догляду за гігієною ротової порожнини та оцінити їх ефективність.

Мікрофлора ротової порожнини досліджувалась у 6 студентів з вищезазначеними проблемами шляхом виготовлення фіксованого препарату зубного нальоту та посіву мазка зі слизової оболонки ротової порожнини на поживне середовище Кров'яний агар та середовище Сабуро. Після проростання колоній мікроорганізмів, ми оцінювали стан мікрофлори ротової порожнини кожного студента і запропонували їм ряд профілактичних заходів.

Студенти використовували профілактичне ополіскування відварами ромашки (*Matricaria*), календули (*Caléndula officinális*) та розчин ефірного масла чайного дерева. Через тиждень застосування запропонованих гігієнічних

заходів нами повторно були проведені посіви мазків із носоглотки досліджуваних студентів і оцінено кількісний вміст мікроорганізмів у мазку зубного нальоту, також було проведено тест на наявність неприємного запаху з ротової порожнини.

Результати наших досліджень показали, що у всіх досліджуваних студентів з проблемами неприємного запаху з ротової порожнини на посівах із слизової ротоглотки висіялись дріжджові гриби роду *Candida*, *Aspergillia niger*, *Pseudomonae aeruginosa*, бактерії роду *Staphylococcus* та *Streptococcus*, роду *Klebsiella*, роду *Neisseria* та роду *Enterococcus*.

Найкращий результат був отриманий у студентів, які використовували ополіскувач з додаванням ефірної олії чайного дерева. Саме вони на кінець досліду майже не мали неприємного запаху з ротової порожнини, а повторні дослідження мікрофлори зубного нальоту і мікрофлори носоглотки показало, що кількість мікроорганізмів зменшилася в 2,2 рази.

Таким чином, системні ополіскування ротової порожнини трав'яними настоянками та розчином олії чайного дерева суттєво покращують гігієну ротової порожнини, сприяють зменшенню кількості патогенних мікроорганізмів на слизовій та зубах, підтримують задовільний стан зубів і ясен, сприяють зникненню неприємного запаху з ротової порожнини.

Таранцова Ірина

МОРФО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ТРАВНОЇ СИСТЕМИ БАРАНЦЯ ЗВИЧАЙНОГО (*GALLINAGO GALLINAGO* L.)

*Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди
Науковий керівник – к. б. н., І.О. Ликова*

Кулики (*Charadrii*) є невід'ємною складовою водно-болотних екосистем України. Найбільш тривалий період життєвого циклу більшості видів куликів присвячений міграціям. Адаптуватися до швидких змін кормів під час міграцій і швидко відновити енергетичні запаси організму птахам-мігрантам допомагає універсальність їх травної системи (Ликова, 2015). Травна система птахів є однією із систем, у структурі і функціонуванні якої закладені ще до кінця не розкриті потенційні можливості до зміни типів живлення або кормових об'єктів, про що свідчить переключення комахоїдних птахів-мігрантів на корми рослинного походження і навпаки (Харченко, 2007). Проте, на фоні універсальної будови травної системи, має бути ряд пристосувань, які б дозволяли птахам-мігрантам тривалий час обходитись без їжі, швидко переключатися на нові корми і за короткі строки відновлювати свої енергетичні резерви.

Одним із найчисельніших видів куликів, який використовує водно-болотні угіддя України під час тимчасових міграційних зупинок є баранець звичайний *Gallinago gallinago*. На сьогодні анатомічна будова травної системи *G. gallinago* залишається недостатньо вивченою і потребує додаткових досліджень. Це і стало мотивацією для наших досліджень